

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

20. září 2007*

Ve věci C-177/06,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě čl. 88 odst. 2 ES,
podaná dne 4. dubna 2006,

Komise Evropských společenství, zastoupená F. Castillem de la Torre a C. Urraca
Caviedesem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Španělskému království, zastoupenému N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní,
s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovanému,

* Jednací jazyk: španělština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení K. Schieman, zastupující předseda druhého senátu, L. Bay Larsen (zpravodaj), J.-C. Bonichot, T. von Danwitz a C. Toader, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. dubna 2007,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Španělské království tím, že nepřijalo ve stanovené lhůtě veškerá opatření nezbytná pro dosažení souladu s ustanoveními článků 2 a 3 rozhodnutí:

— Komise 2003/28/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Álava (Španělsko) (Úř. věst. 2003, L 17, s. 20);

- Komise 2003/86/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Vizcaya (Španělsko) (Úř. věst. 2003, L 40, s. 11);

- Komise 2003/192/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Guipúzcoa (Španělsko) (Úř. věst. 2003, L 77, s. 1; dále, dohromady, „sporná rozhodnutí“),

nebo v každém případě tím, že tato opatření v souladu s článkem 4 každého z těchto rozhodnutí nesdělilo Komisi, nespĺnilo povinnosti, které pro něho vyplývají z uvedených ustanovení.

I – Skutečnosti předcházející sporu

- 2 V roce 1993 baskické provincie Álava, Vizcaya a Guipúzcoa přijaly daňová opatření, jejichž účelem bylo podporovat zakládání podniků.

- 3 Článek 14 každého z provinčních zákonů č. 18/1993 ze dne 5. července 1993, pokud jde o provincii Álava, č. 5/1993 ze dne 24. června 1993, pokud jde o provincii Vizcaya, a č. 11/1993 ze dne 26. června 1993, pokud jde o provincii Guipúzcoa, všechny tři nazvané „Naléhavá daňová opatření na podporu investic a pro stimulaci hospodářské činnosti“ (Medidas Fiscales Urgentes de Apoyo a la Inversión e impulso

de la Actividad Económica), osvobozuje od daně z příjmů společností po dobu deseti po sobě jdoucích daňových období podniky založené od nabytí účinnosti provinčního zákona do 31. prosince 1994 za podmínky, zejména, že:

- zahájí svou činnost se splaceným kapitálem minimálně ve výši 20 milionů ESP;
- uskuteční investice v období od založení společnosti do 31. prosince 1995 v minimální výši 80 milionů ESP a
- vytvoří nejméně 10 pracovních míst v období šesti měsíců následujících po zahájení své činnosti.

4 Dopisem ze dne 28. listopadu 2000 Komise zahájila proti Španělskému království formální vyšetřovací řízení stanovené v čl. 88 odst. 2 ES, pokud jde o každý z těchto tří daňových režimů (dále dohromady „sporná daňová opatření“).

5 Návrhy došlými dne 9. února 2001 podaly Diputación Foral de Álava (věc T-30/01), Diputación Foral de Guipúzcoa (věc T-31/01) a Diputación Foral de Vizcaya (věc T-32/01) tři žaloby na neplatnost k Soudu prvního stupně Evropských společenství, každá proti rozhodnutí o zahájení toho řízení, které se jí týkalo.

6 Po skončení formálních vyšetřovacích řízení Komise přijala sporná rozhodnutí.

- 7 Článek 1 každého z těchto rozhodnutí kvalifikuje dotčený daňový režim jako státní podporu a prohlašuje ji za neslučitelnou se společným trhem.
- 8 Články 2 až 4 každého z těchto rozhodnutí zní následovně:

„Článek 2

Španělsko je povinno zrušit režim podpor uvedený v článku 1 v rozsahu, ve kterém je stále v platnosti.

Článek 3

1. Španělsko přijme veškerá nezbytná opatření, aby příjemci navrátili podpory uvedené v článku 1, které jim byly již protiprávně poskytnuty. Pokud jde o dosud nevyplacené podpory, Španělsko pozastaví jejich vyplácení.

2. Navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva za předpokladu, že umožňují okamžité a účinné provedení tohoto rozhodnutí. [...]

Článek 4

Španělsko ve lhůtě dvou měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí informuje Komisi o opatřeních přijatých za účelem dosažení souladu s tímto rozhodnutím.“
(neoficiální překlad)

- 9 Tato tři rozhodnutí byla Španělskému království oznámena dopisy ze dne 28. prosince 2001.
- 10 Komise uvádí, že lhůta dvou měsíců uvedená v článku 4 každého z rozhodnutí uplynula, aniž by byla informována o přijetí opatření k provedení uvedených rozhodnutí.
- 11 Návrhy došlými dne 26. března 2002 podaly Diputación Foral d'Álava (věc T-86/02), Diputación Foral de Vizcaya (věc T-87/02) a Diputación Foral de Guipúzcoa (věc T-88/02) tři žaloby na neplatnost k Soudu, každá proti negativnímu rozhodnutí, které se jí týkalo.
- 12 Věci T-30/01 až T-32/01 a T-86/02 až T-88/02 byly Soudem spojeny a v současné době před tímto soudem probíhají.
- 13 Po různých výměnách dopisů a upozorněních po 1. březnu 2002 se Komise, vzhledem k tomu, že měla za to, že Španělské království jí dosud nesdělilo informace o provedení sporných rozhodnutí, rozhodla podat projednávanou žalobu pro nesplnění povinnosti.

II – Řízení před Soudním dvorem

- 14 Dne 27. února 2007 Soudní dvůr zamítl návrh podaný Španělským královstvím na základě článku 82a jednacího řádu směřující k přerušení řízení až do vydání rozsudků v šesti věcech probíhajících před Soudem.

III – K žalobě

A – Argumentace účastníků řízení

1. Argumentace Komise

- 15 Komise se dovolává článku 249 ES a čl. 88 odst. 2 ES.
- 16 Podle ní ke dni uplynutí lhůty dvou měsíců stanovené článkem 4 každého ze sporných rozhodnutí Španělské království v rozporu s články 2 a 3 těchto rozhodnutí nezrušilo režimy podpor v rozsahu, ve kterém byly stále v platnosti, nepozastavilo dosud nevyplacené podpory a nepřikročilo k navrácení již vyplacených podpor.
- 17 Komise uvádí, že dokonce ani k datu podání projednávané žaloby nebyla stále rozhodnutí provedena, a to i přes opakovaná upozornění.

- 18 Tvrdí, že jediným důvodem, kterého by se mohl členský stát dovolávat na obranu proti žalobě pro nesplnění povinnosti podané Komisí na základě čl. 88 odst. 2 ES, je důvod, jenž vychází z absolutní nemožnosti provedení rozhodnutí. Tato podmínka však není v projednávané věci splněna.
- 19 V každém případě se Španělské království nemůže dovolávat protiprávnosti sporných rozhodnutí, jelikož nepodalo žalobu na jejich neplatnost.

2. Argumentace španělské vlády

- 20 Španělská vláda vznáší především námitku vyplývající z protiprávnosti sporných rozhodnutí. Podpůrně zpochybňuje, že jí lze vytýkat nesplnění povinnosti při provádění těchto rozhodnutí.

a) Protiprávnost sporných rozhodnutí

- 21 Španělská vláda, odkazujíc na rozsudek ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie (C-99/02, Recueil, s. I-3353, bod 16 a uvedená judikatura), analyzovaný a *contrario*, má za to, že je přípustné, aby se dovolávala protiprávnosti negativních rozhodnutí Komise, i když nepodala žalobu na neplatnost. Tato rozhodnutí totiž nejsou konečná, jelikož jsou předmětem žalob na neplatnost podaných k Soudu dotyčnými správami provincií, o kterých ještě nebylo Soudem rozhodnuto.

22 Vznesená námitka se dělí na šest částí vycházejících ze zneužití pravomoci, z použití pokynů, které nebyly v platnosti při přijetí sporných daňových opatření, z porušení čl. 14 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88] Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), z porušení práv obhajoby v rámci předběžného přezkumného řízení, z porušení práv obhajoby v rámci formálního vyšetřovacího řízení a z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

b) Neexistence nesplnění povinnosti

23 Španělská vláda popírá existenci nesplnění povinnosti, pokud jde o povinnosti zrušit režimy podpor v rozsahu, ve kterém byly stále v platnosti, pozastavit dosud nevyplacené podpory a navrátit již poskytnuté podpory.

i) Povinnosti zrušit režimy podpor v rozsahu, ve kterém byly stále v platnosti, a pozastavit dosud nevyplacené podpory

24 Španělská vláda připomíná, že sporná daňová opatření spočívala v osvobození od daně z příjmů společností po dobu deseti po sobě jdoucích daňových období počínaje daňovým obdobím, ve kterém byla nová společnost založena.

25 Tato opatření, i když nebyla formálně zrušena, byla v platnosti po omezenou dobu, jelikož tím, že se vztahovala na společnosti založené v období od nabytí účinnosti provinčních zákonů č. 18/1993, č. 5/1993 a č. 11/1993 v roce 1993 do 31. prosince 1994, mohla se osvobození od daně uplatnit nejpozději v daňovém přiznání předloženém v červenci 2005.

26 Za těchto okolností dotčené daňové režimy přestaly být účinné.

ii) Povinnosti navrátit již poskytnuté podpory

27 Španělská vláda má za to, že jí Komise neprávem vytkla, že si pro účely navrácení dosud poskytnutých podpor zvolila postup podle vnitrostátního práva spočívající v prohlášení škodlivosti zrušitelných aktů, postup, který podle Komise mohl mimořádným způsobem ztížit navrácení.

28 Zvolený postup je přitom ve skutečnosti postup, na základě kterého se přezkoumávají neplatné akty a který je odpovídajícím postupem pro řádné provedení sporných rozhodnutí.

29 Tudíž v rozsahu, ve kterém se Komise dopustila omylu tím, že vytkla Španělskému království to, že si zvolilo postup směřující k navrácení, který neumožňoval vykonat sporná rozhodnutí, nelze tomuto členskému státu přičítat nesplnění povinnosti.

B – Závěry Soudního dvora

1. K námitce vyplývající z protiprávnosti sporných rozhodnutí

30 Systém procesních prostředků stanovený Smlouvou o ES rozlišuje mezi žalobami uvedenými v člancích 226 ES a 227 ES, které směřují k určení, že členský stát

nesplnil povinnosti, které mu byly uloženy, a žalobami uvedenými v člancích 230 ES a 232 ES, které směřují k přezkumu legality aktů přijatých orgány Společenství nebo nepřijetí takových aktů. Tyto procesní prostředky sledují odlišné cíle a podléhají odlišným pravidlům. Členský stát se tudíž nemůže, v případě neexistence ustanovení Smlouvy, které mu to výslovně povoluje, užitečně dovolávat protiprávnosti rozhodnutí, které je mu určeno, jako důvodu na obranu proti žalobě pro nesplnění povinnosti založené na neprovedení tohoto rozhodnutí (viz zejména rozsudek ze dne 22. března 2001, Komise v. Francie, C-261/99, Recueil, s. I-2537, bod 18, a ze dne 26. června 2003, Komise v. Španělsko, C-404/00, Recueil, s. I-6695, bod 40).

31 Jinak by tomu mohlo být pouze tehdy, pokud by dotčený akt byl stížen tak závažnými a zjevnými vadami, že by mohl být kvalifikován jako právně nicotný akt (výše uvedené rozsudky Komise v. Francie, bod 19, a Komise v. Španělsko, bod 41).

32 Toto zjištění se uplatní rovněž v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti založené na čl. 88 odst. 2 druhém pododstavci ES (výše uvedené rozsudky Komise v. Francie, bod 20, a Komise v. Španělsko, bod 42).

33 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že Španělské království ve svých vyjádřeních neuvodilo, že by sporná rozhodnutí byla stížena takovou vadou, která by mohla zpochybnit samotnou existenci těchto aktů.

34 V každém případě, španělská vláda se nemůže, s odkazem na výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, užitečně dovolávat žalob na neplatnost dosud projednávaných Soudem, které podaly dotyčné provincie.

- 35 Na základě samotné skutečnosti, že Soudní dvůr měl v úmyslu v tomto, jakož i v jiných rozsudcích zdůraznit, že ve věcech, které mu byly předloženy, žaloba na neplatnost nebyla podána ve stanovené lhůtě nebo že taková žaloba byla zamítnuta, nelze dojít k závěru, že je možné se naopak dovolávat protiprávnosti aktu Společenství jako důvodu na obranu v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti pouze z toho důvodu, že žaloba na neplatnost podaná proti uvedenému aktu je dosud projednávána.
- 36 Je totiž třeba připomenout, že u sporných rozhodnutí se vychází z presumpce legality a že i přes existenci žaloby na neplatnost zůstávají tato rozhodnutí pro Španělské království v celém rozsahu závazná (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, bod 26).
- 37 Z toho vyplývá, že v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti založené na čl. 88 odst. 2 druhém pododstavci ES, odhlédneme-li od případu nicotnosti aktu, členský stát nemůže namítat protiprávnost negativního rozhodnutí Komise, pokud přímá žaloba proti tomuto rozhodnutí je soudem Společenství dosud projednávána (viz, pokud jde o věci, ve kterých nebylo v okamžiku jejich projednávání o žalobách na neplatnost dosud rozhodnuto, rozsudky ze dne 27. června 2000, Komise v. Portugalsko, C-404/97, Recueil, s. I-4897, a ze dne 1. června 2006, Komise v. Itálie, C-207/05, Sb. rozh. s. I-70).
- 38 Z výše uvedeného vyplývá, že zkoumaná námitka musí být odmítnuta jako nepřipustná.

2. K existenci nesplnění povinnosti

a) K žalobním důvodům týkajícím se povinností zrušit režimy podpor v rozsahu, ve kterém jsou stále v platnosti, a pozastavit dosud nevyplacené podpory

39 Článek 2 každého ze sporných rozhodnutí ukládá Španělskému království zrušit dotčený režim podpor v rozsahu, ve kterém je stále v platnosti. Článek 3 odst. 1 druhá věta každého z těchto rozhodnutí nařizuje pozastavení dosud nevyplacených podpor.

40 Jak zdůraznila španělská vláda, režimy podpor se uplatnily pouze na společnosti založené nejpozději do 31. prosince 1994.

41 Tyto režimy však měly být účinné po dobu deseti daňových období, tedy několik let po přijetí sporných rozhodnutí.

42 K provedení článku 2 a čl. 3 odst. 1 druhé věty každého z nich mělo tudíž Španělské království zajistit zrušení režimů podpor, jakož i pozastavení dosud neuplatněných nároků na osvobození od daně.

43 Španělská vláda nepopírá, že režimy podpor nebyly zrušeny a že nároky na osvobození od daně dosud neuplatněné k datu sporných rozhodnutí nebyly pozastaveny.

44 Z toho vyplývá, že žalobní důvody Komise týkající se článku 2 a čl. 3 odst. 1 druhé věty každého ze sporných rozhodnutí jsou opodstatněné.

b) K žalobním důvodům týkajícím se povinností navrátit již poskytnuté podpory

45 V případě negativního rozhodnutí týkajícího se protiprávní podpory se její navrácení nařízené Komisí provede za podmínek stanovených v čl. 14 odst. 3 nařízení č. 659/1999, na základě kterého:

„[...] navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva dotyčného členského státu za předpokladu, že umožňují [okamžité a účinné provedení] rozhodnutí Komise. Aniž je dotčeno právo Společenství, učiní za tímto účelem a v případě řízení před vnitrostátními soudy dotyčné členské státy všechny nezbytné kroky v rámci svých právních ráďů, včetně dočasných opatření.“

46 Podle ustálené judikatury je jediným důvodem, kterého by se mohl členský stát dovolávat na obranu proti žalobě pro nesplnění povinnosti podané Komisí na základě čl. 88 odst. 2 ES, takový důvod, jenž vychází z absolutní nemožnosti řádného provedení rozhodnutí (viz zejména výše uvedené rozsudky, Komise v. Francie, bod 23; Komise v. Španělsko, bod 45, a ze dne 12. května 2005, Komise v. Řecko, C-415/03, Sb. rozh. s. I-3875, bod 35).

47 V projednávané věci je povinnost navrácení stanovena čl. 3 odst. 1 první větou a článkem 2 každého ze sporných rozhodnutí.

- 48 Španělské království se nedovolává absolutní nemožnosti provedení těchto ustanovení.
- 49 Omezuje se na tvrzení, že postup zvolený pro navrácení již poskytnutých podpor je odpovídajícím postupem pro řádné provedení sporných rozhodnutí.
- 50 Nepředkládá však žádný důkaz, zejména ohledně totožnosti příjemců podpor, částek poskytnutých podpor a postupů, které by byly skutečně použity za účelem navrácení uvedených podpor.
- 51 Španělské království tedy nijak neprokázalo, že ve lhůtě stanovené článkem 4 každého ze sporných rozhodnutí skutečně přijalo opatření umožňující, ve smyslu čl. 14 odst. 3 nařízení č. 659/1999, bezodkladné a účinné provedení sporných rozhodnutí, pokud jde o již poskytnuté podpory.
- 52 Žalobní důvody Komise týkající se čl. 3 odst. 1 první věty a článku 2 každého ze sporných rozhodnutí jsou tedy opodstatněné.
- 53 Z výše uvedeného vyplývá, že žaloba je opodstatněná v rozsahu, v němž Komise vytýká Španělskému království, že nepřijalo veškerá opatření nezbytná pro zrušení dotčených režimů podpor, pozastavení dosud nevyplacených podpor a navrácení již poskytnutých podpor.

- 54 Soudní dvůr nemusí přezkoumávat návrhové žádání směřující k rozhodnutí proti Španělskému království kvůli tomu, že neinformovalo Komisi o opatřeních uvedených v předcházejícím bodě, vzhledem k tomu, že tento členský stát neprovedl řádně tyto povinnosti ve stanovené lhůtě (viz rozsudky ze dne 4. dubna 1995, Komise v. Itálie, C-348/93, Recueil, s. I-673, bod 31, a ze dne 1. června 2006, Komise v. Itálie, uvedený výše, bod 53).
- 55 Je tedy namístě konstatovat, že Španělské království tím, že nepřijalo ve stanovené lhůtě veškerá opatření nezbytná pro dosažení souladu s ustanoveními článků 2 a 3 každého ze sporných rozhodnutí, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z těchto ustanovení.

IV – K nákladům řízení

- 56 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Španělské království nemělo ve věci úspěch, je namístě posledně uvedenému uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Španělské království tím, že nepřijalo ve stanovené lhůtě veškerá opatření nezbytná pro dosažení souladu s ustanoveními článků 2 a 3 každého z rozhodnutí:**

- **Komise 2003/28/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Álava (Španělsko);**

- **Komise 2003/86/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Vizcaya (Španělsko);**

- **Komise 2003/192/ES ze dne 20. prosince 2001 o režimu státní podpory zavedeném Španělskem v roce 1993 ve prospěch některých nově založených podniků v provincii Guipúzcoa (Španělsko),**

nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z těchto ustanovení.

2) Španělskému království se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.